

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ 1

Ο δεύτερος παγκόσμιος πόλεμος είχε ως αποτέλεσμα να καταστραφεί και να διαιρεθεί η ευρωπαϊκή ήπειρος. Εκατομμύρια Ευρωπαίοι σκοτώθηκαν, η οικονομία καταστράφηκε και η δύναμη της Ευρώπης έπεσε κατακόρυφα. Οι ευρωπαϊκοί λαοί αντιμετώπιζαν σοβαρά προβλήματα.

Θεματική περίοδος

Ο δεύτερος παγκόσμιος πόλεμος είχε ως αποτέλεσμα να καταστραφεί και να διαιρεθεί η ευρωπαϊκή ήπειρος

Ανάπτυξη του θέματος

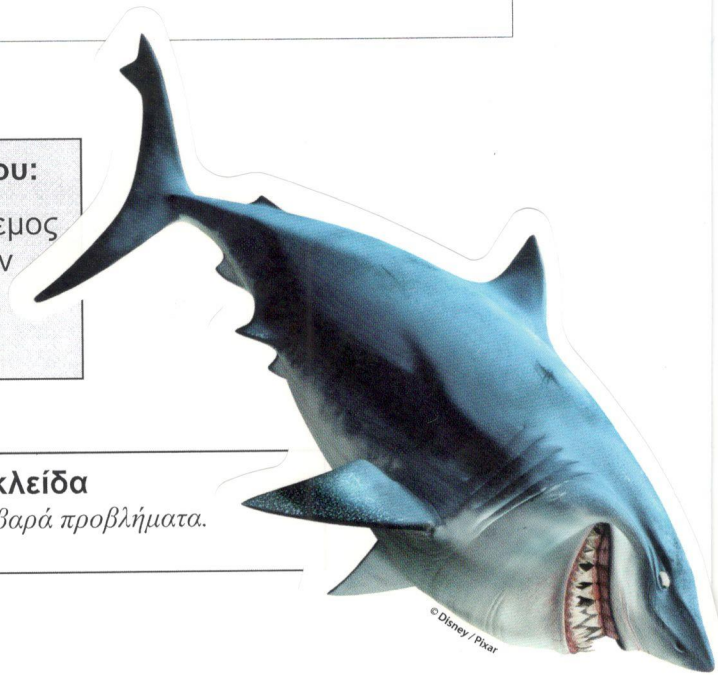
Εκατομμύρια Ευρωπαίοι σκοτώθηκαν, η οικονομία καταστράφηκε και η δύναμη της Ευρώπης έπεσε κατακόρυφα.

Θέμα παραγράφου:

Β' παγκόσμιος πόλεμος
Συνέπειες για την
Ευρώπη

Περίοδος κατακλείδα

Οι ευρωπαϊκοί λαοί αντιμετώπιζαν σοβαρά προβλήματα.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ 2

Ο Κολοκοτρώνης είχε όλα τα χαρίσματα του καλού αρχηγού. Είχε σώμα εύρωστο και παράστημα επιβλητικό. Το βλέμμα του ήταν ζωηρό και αστραποβόλο και η βροντερή φωνή του έδινε θάρρος στους συμπολεμιστές του και σκόρπιζε το φόβο και τον τρόμο στους εχθρούς. Σε όλη τη διάρκεια της επανάστασης υπήρξε η μεγαλύτερη στρατιωτική φυσιογνωμία.

Θεματική περίοδος

Ο Κολοκοτρώνης είχε όλα τα χαρίσματα του καλού αρχηγού.

Είχε σώμα εύρωστο
και παράστημα
επιβλητικό

Θέμα παραγράφου:

Η ηγετική μορφή του
Κολοκοτρώνη

Το βλέμμα του ήταν ζωηρό και
αστραποβόλο και η βροντερή
φωνή του έδινε θάρρος στους
συμπολεμιστές του και σκόρπιζε
το φόβο και τον τρόμο στους
εχθρούς

Περίοδος κατακλείδα

Σε όλη τη διάρκεια της επανάστασης υπήρξε η μεγαλύτερη στρατιωτική
φυσιογνωμία.

Η ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ

Η παράγραφος είναι μία **νοηματική ενότητα**: Σε αυτή αναπτύσσεται μία και μόνη πλευρά του θέματος του κειμένου.

Κύρια στοιχεία παραγράφου

Το εξωτερικό της γνώρισμα είναι η **αλλαγή αράδας**.

Με την παράγραφο εκφράζουμε ένα **κύριο νόημα**, που μπορεί να δηλωθεί με έναν **πλαγιότιτλο**. Ο πλαγιότιτλος διευκολύνει τον αναγνώστη στην κατανόηση του κειμένου.

- ⇒ Η παράγραφος σχηματίζεται από **προτάσεις**
- ⇒ Κάθε πρόταση δίνει ορισμένες **πληροφορίες**.
- ⇒ Οι κύριες προτάσεις δίνουν **βασικές πληροφορίες**.
- ⇒ Κάθε παράγραφος έχει μία ή περισσότερες βασικές πληροφορίες.
- ⇒ Οι βασικές πληροφορίες συνθέτουν το **κύριο νόημα** μιας παραγράφου. Οι υπόλοιπες πληροφορίες εμπλουτίζουν το κύριο νόημα της παραγράφου.

Ο ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΘΕΜΑΤΙΚΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Στο γράψιμο, το πρώτο βήμα είναι να διαλέξετε τι θα περιλάβετε στην παράγραφο σας και τι θα αποκλείσετε. Η δουλειά αυτή είναι πολύ δύσκολη, αλλά μπορείτε να τα καταφέρετε, αν διατυπώσετε ξεκάθαρα τη θεματική πρόταση της παραγράφου. Η θεματική πρόταση θα περιορίζει και θα δηλώνει συγκεκριμένα το θέμα της παραγράφου σας.

Πάρτε για παράδειγμα τη θεματική πρόταση: «Τη βδομάδα που μας πέρασε συνάντησα ένα παλιό μου συμμαθητή». Η θεματική αυτή πρόταση δεν μας βοηθά να καταλάβουμε ποια θα είναι η κύρια ιδέα της παραγράφου. Αν χρησιμοποιούσατε την πρόταση αυτή ως θεματική, μπορεί να γράφατε τι φορούσε ο συμμαθητής σας, ποό συναντηθήκατε, τι σας είπε κτλ.

Αν, όμως, χρησιμοποιούσατε τη θεματική πρόταση «Τη βδομάδα που μας πέρασε άκουσα ευχάριστα νέα από ένα παλιό μου συμμαθητή»; Τώρα καταλαβαίνουμε με σαφήνεια ποιο είναι το θέμα της παραγράφου και είναι εύκολο για εμάς να μη βάλουμε στην παράγραφο μας στοιχεία «εκτός θέματος».

Η ΘΕΣΗ ΤΗΣ ΘΕΜΑΤΙΚΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Η θεματική πρόταση είναι συνήθως η πρώτη πρόταση της παραγράφου. Η θέση αυτή μας διευκολύνει, γιατί έτσι μπορούμε να οργανώσουμε γύρω από την κύρια ιδέα της παραγράφου τις λεπτομέρειες.

Ο ΡΟΛΟΣ ΤΩΝ ΛΕΠΤΟΜΕΡΕΙΩΝ

Αν εξαιρέσουμε τη θεματική πρόταση, κάθε πρόταση μέσα σε μια παράγραφο μας δίνει μια βασική ή μια βοηθητική πληροφορία. Οι βασικές προτάσεις αναπτύσσουν την κύρια ιδέα, ενώ οι βοηθητικές προτάσεις διευκρινίζουν ή εμπλουτίζουν την κύρια ιδέα.

Η ΠΡΟΤΑΣΗ - ΚΑΤΑΚΛΕΙΔΑ

Ο ρόλος της πρότασης αυτής είναι να συνοψίζει όσα έχουμε πει στην κύρια ιδέα της παραγράφου. Χωρίς αυτή την πρόταση η παράγραφος θα ήταν μετέωρη και θα τελείωνε απότομα.

(Ν. Γρηγοριάδης, «Η παράγραφος»)

Ακόμη, στις παραγράφους σου να προσέχεις όσα γράφεις να έχουν **νοηματική αλληλουχία**. Δηλαδή, το νόημα της μίας πρότασης να συνδέεται με το νόημα της επόμενης κτλ. Συγκεκριμένα:

- Να αφηγείσαι τα γεγονότα με τη σωστή σειρά (π.χ. από το χθες, στο σήμερα και στο αύριο).
- Να περιγράφεις τα αντικείμενα με τη σωστή σειρά (π.χ. ξεκινώντας από πάνω προς τα κάτω ή από μέσα προς τα έξω).
- Να χρησιμοποιείς λέξεις που να συνδέουν τις προτάσεις σου μέσα στην παράγραφο. (π.χ. επίσης, επιπλέον, ακόμη - όμως, ωστόσο, αλλά - έτσι, τελικά, στο τέλος, επομένως - αρχικά, έπειτα, αργότερα, στο τέλος - αντίθετα, από την άλλη μεριά, παρόλο που - την ίδια στιγμή, ταυτόχρονα, παράλληλα κτλ.).

Οι λεπτομέρειες μιας παραγράφου είναι δυνατό ν' αναπτυχθούν με τους παρακάτω τρόπους :

1. με παραδείγματα : η θεματική περίοδος αναπτύσσεται με συγκεκριμένα παραδείγματα . είτε από την ιστορία, είτε από την καθημερινότητα

Η νευρική και η αμηχανία της ήταν φανερές. **Η κοπέλα στο λεωφορείο είχε αγωνία για το πού θα κατέβει, για το κάθε πότε περνάει το λεωφορείο, για το πόσο κόσμο έχει...** Ρωτούσε συνεχώς τους διπλανούς της και είχε την αγωνία ενός ταξιδιώτη σε ξένη χώρα που φοβάται ότι θα χάσει τη σωστή στάση. Ήταν, βεβαίως, φανερό ότι δεν έμπαινε συχνά σε κάποιο από τα Μέσα Μαζικής Μεταφοράς.

Ο. Σελλά, Καθημερινή

2. με αιτιολόγηση : στη θ. περίοδο εκφράζεται μια άποψη που στη συνέχεια στηρίζεται και αιτιολογείται με επιχειρήματα . Στην περίπτωση αυτή, από την άποψη που διατυπώνεται στη θ.π. προκύπτει το ερώτημα «γιατί »

Δε νομίζω ότι υπάρχει πιο απλή τεχνική από το αρωματικό μπουκέτο. **Χρειάζεστε ένα τουλουπάνι ή τούλι , τις ουρές από ένα μάτσο μαϊντανού, ένα φύλλο δάφνης, ένα κλωνί θυμάρι μερικούς κόκκους πιπεριού . Το τουλουπάνι θα σας επιτρέψει να τυλίξετε μέσα όλα τα υλικά, να το δέσετε μ' ένα σπάγγο και να το βγάλετε με μια κίνηση, αντί να βγαίνετε για ψάρεμα .** Πάντως, αυτό το μείγματάκι είναι που δίνει βάθος γεύσης σε σούπες, ζωμούς, σάλτσες και γενικώς στα εδέσματα .

περιοδικό Γαστρονόμος

3. με διαίρεση : μια έννοια που παρουσιάζεται στη θ.π. διαιρείται στα επιμέρους συστατικά της

Τα τελευταία όμως χρόνια παρατηρείται μια ακόμα πιο ενδιαφέρουσα τάση, καθώς ανοίγουν μικρά ξενοδοχεία σε ιστορικά κτίρια, είτε μέσα στο Κάστρο είτε έξω από αυτό, πάντα όμως στα όρια της παλιάς πόλης. **Ο πρώτος ξενώνας που λειτούργησε μέσα στο Κάστρο αποτελεί και σήμερα μια από τις πιο αξιοπρόσεκτες επιλογές διαμονής. Στεγάζεται σε ένα απλό γιαννιώτικο σπίτι των αρχών του 20ού αιώνα και τα δωμάτιά του, αν και λιτά, έχουν ατμόσφαιρα. Η δεύτερη επιλογή, αν θέλετε να μείνετε εντός του Κάστρου, βρίσκεται σε έναν από τους πιο κεντρικούς δρόμους του παραδοσιακού οικισμού, στην Ανδρόνικου Παλαιολόγου, και στεγάζεται σε ένα πέτρινο εβραϊκό σπίτι. Τρίτη επιλογή: λίγο έξω από το κάστρο, δίπλα στη μητρόπολη, υπάρχει ένα παλιό κτίριο του 18ου αιώνα, το οποίο ανακαινίστηκε και μετατράπηκε σε ένα μικρό ξενώνα 9 δωματίων.**

περ. Αθηνόραμα, 2004

4. με σύγκριση – αντίθεση : δύο έννοιες, πρόσωπα ή πράγματα συγκρίνονται στη θ.π. με αναφορά στις ομοιότητες και τις διαφορές τους. Όταν αντιπαράβάλλονται το ένα με το άλλο, τονίζονται οι διαφορές τους

Ένα χάσμα χωρίζει το Σωκράτη από τους σοφιστές. Ο Σωκράτης ζητήσει τη μία και καθολική έννοια, τη μία και καθολική αλήθεια, ενώ οι σοφιστές υποστήριζαν τις πολλές γνώμες για το ίδιο πράγμα. Επίσης και στον τρόπο της ζωής υπάρχει ριζική αντίθεση μεταξύ σοφιστών και Σωκράτη. Οι σοφιστές ήταν έμποροι γνώσεων, ενώ ο Σωκράτης υπήρξε ένας άμισθος δάσκαλος και ερευνητής της αλήθειας. Το μόνο κοινό μεταξύ των σοφιστών και του Σωκράτη ήταν ότι κι αυτός κι εκείνοι διαπίστωσαν ότι η παραδεδομένη μόρφωση και παιδεία δεν ήταν αρκετή για την εποχή τους.

Ιστορία του Ελληνικού Έθνους, τ. Γ

5. με ορισμό : στη θ.π. δίνεται ο ορισμός μιας έννοιας που με στη συνέχεια γίνεται πιο σαφής με την αναφορά της γενικής κατηγορίας στην οποία ανήκει αλλά και με τη διαφοροποίησή της από άλλες έννοιες της ίδιας γενικής κατηγορίας

Με τον όρο «Πολιτισμός» οι κοινωνικοί επιστήμονες δεν εννοούν μόνο τις τέχνες και τα πνευματικά δημιουργήματα των ανθρώπων. Ο πολιτισμός περιλαμβάνει επιπλέον κοινούς κώδικες επικοινωνίας (π.χ. τη γλώσσα), αξίες (π.χ. δημοκρατία, ελευθερία κτλ.), πεποιθήσεις (τα πιστεύω των μελών για τον κόσμο γύρω τους), κανόνες συμπεριφοράς (π.χ. ήθη και έθιμα), καθώς και τους κοινωνικούς θεσμούς και τις κοινωνικές δομές.

Κοινωνική και Πολιτική Αγωγή Γ' Γυμνασίου, ΟΕΔΒ, 2003

6. με αναλογία : δηλ. παρουσίαση μιας ομοιότητας ανάμεσα σε 2 ή περισσότερα πράγματα με παρομοίωση ή παραλληλισμό

Μια ανθρώπινη ψυχή χωρίς την πρέπουσα παιδεία μοιάζει με ένα ακατέργαστο μάρμαρο λατομείου. Το μάρμαρο δεν αποκαλύπτει καμιά από τις ομορφιές του, ως τη στιγμή που η τέχνη του μαρμαρά θ' αποκαλύψει τα χρώματα και θα φέρει στο φως κάθε απόχρωση, κηλίδα και φλέβα που περνά μέσα απ' τον κορμό του. Με τον ίδιο τρόπο και η παιδεία, όταν επενεργήσει πάνω σ' ένα έξοχο πνεύμα, μας αποκαλύπτει όλες τις κρυφές αρετές και τα προτερήματά του που χωρίς μια τέτοια βοήθεια δε θα μπορούσαν ποτέ να βγουν στο φως.

Ν. Γρηγοριάδης, Η Παράγραφος - διασκευή

7. με σχέση αιτίου – αποτελέσματος : η θ.π. αναλύεται με παρουσίαση των αιτίων και των συνεπειών ενός γεγονότος ή φαινομένου

Οι επικές αυτές συγκρούσεις ματαίωσαν την επεκτατική πολιτική των Περσών. Πολλές ελληνικές πόλεις της Μικράς Ασίας ανέκτησαν την ελευθερία τους. Οι νίκες τόνωσαν την αυτοπεποίθηση των Ελλήνων. Ένας άνεμος δημιουργίας έπνευσε και μια νέα περίοδος ανέτειλε. Οι Έλληνες επιδόθηκαν σε έργα ειρήνης και προόδου, που κινούν έως σήμερα τον θαυμασμό.

Αρχαία Ιστορία Α Γυμνασίου

~ Εμπέδωση ~

A . Αφού επισημάνετε τη δομή καθεμιάς από τις επόμενες παραγράφους, βρείτε με ποιον ή ποιους τρόπους έχουν αναπτυχθεί και υπογραμμίστε τα σημεία που αιτιολογούν την επιλογή σας :

1. Τα πάντα αλλάζουν, έλεγε ο Ηράκλειτος. Και οι κανόνες αλλάζουν, και τα έθιμα το ίδιο, όσο κι αν μερικές φορές δυσκολευόμαστε να το πιστέψουμε. Καθώς οι κοινωνικές συνθήκες αλλάζουν, καθώς η ίδια η ζωή αλλάζει, κάποιοι κανόνες ή και έθιμα μπορεί να μας καταπιέζουν. Οι άνθρωποι μπορεί να τους αισθάνονται σαν βάρος και να τους εγκαταλείπουν: Ελάχιστες πλέον γυναίκες στην Ελλάδα και τις άλλες ευρωπαϊκές χώρες παντρεύονται αυτόν που τους επιβάλλει ο πατέρας τους. Είναι κανόνες που δεν θεωρούνται πλέον κατάλληλοι για τις ανάγκες της κοινωνικής ζωής. Τροποποιούνται ή καταργούνται. Νέοι κανόνες έρχονται να πάρουν τη θέση τους.

Τρόπος ανάπτυξης : -----

2 . Η δημοκρατία προϋποθέτει νόμους και οι νόμοι τη δημοκρατία. Γιατί το λέμε αυτό; Μήπως δεν υπήρχαν νόμοι στις μοναρχίες, πριν επινοηθεί η δημοκρατία; Βεβαίως υπήρχαν. Οι νόμοι όμως σε μοναρχικά ή ολιγαρχικά καθεστώτα είχαν μια πολύ μεγάλη διαφορά σε σχέση με τους δημοκρατικούς νόμους: αποφασίζονταν από τον βασιλιά και τους άρχοντες αλλά δεν ίσχυαν γι' αυτούς. Ίσχυαν μόνο για τα υπόλοιπα μέλη της κοινωνίας. Ο βασιλιάς και οι άρχοντες ήταν υπεράνω των νόμων. Στη δημοκρατία, αντίθετα, όλοι οι πολίτες μπορούν να συμμετέχουν στη δημιουργία των νόμων (μέσω των αντιπροσώπων τους) και οι νόμοι ισχύουν για όλους, έχουν αυτό που οι νομικοί ονομάζουν καθολική εφαρμογή: δεν εξαιρούνται ούτε αυτοί που κατέχουν τα ανώτερα δημόσια αξιώματα, όπως ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας ή ο Πρωθυπουργός.

Βουλή των Ελλήνων, εκπ/κό υλικό (1, 2)

Τρόπος ανάπτυξης : -----

3 . «Πιστεύω ότι είναι μεγάλο προνόμιο η αίσθηση που έχουμε όταν είμαστε σε ένα ταξίδι ότι ο χρόνος επιμηκύνεται, διαστέλλεται. Είναι σαν να ζούμε σε μια παρένθεση με άλλους νόμους, την οποία ανοίξαμε φεύγοντας από το σπίτι μας και θα την κλείσουμε επιστρέφοντας. Θα μπορούσα να το παρομοιάσω και με την κατοχή πιστωτικής κάρτας. Είναι σαν να χρησιμοποιούμε χρήματα που δεν έχουμε » .

A. Ταμπούκι, συνέντευξη στο ΒΗMagazino

Τρόπος ανάπτυξης : -----

ΤΡΟΠΟΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΥ - ΑΣΚΗΣΕΙΣ

4 α. «Αυτό που με ενδιαφέρει περισσότερο είναι το κοινό, το οποίο αλλάζει από χώρα σε χώρα. Οι Γάλλοι είναι επίσημα ντυμένοι και παραμένουν σιωπηλοί σ' όλη τη διάρκεια της παράστασης. Οι Ιάπωνες ακόμα πιο επίσημα ντυμένοι και πιο σιωπηλοί. Οι Αμερικανοί βιάζονται να πάνε σπίτι τους να δουν τηλεόραση. Οι Έλληνες έχουν μια συνεχή ανησυχία. Σε κάθε περίπτωση πρέπει να λύσεις το γρίφο του έργου και το γρίφο του κοινού, χωρίς να παρασυρθείς από αυτό » ...

Β. Η δημιουργικότητα είναι μια απύθμενη δεξαμενή λύσεων. Ακόμα και στο δρόμο να βγεις, μπορείς να μαζέψεις πεταμένα έπιπλα και να τα κάνεις θεατρικό σκηνικό. Δεν χρειάζονται χρήματα, αλλά φαντασία για μια καλή παράσταση »

Ο Μπομπ Γουίλσον στην Καθημερινή

Τρόπος ανάπτυξης : -----

5. Περίοδος ονομάζεται ένα σύνολο από λέξεις που εκφράζει ένα πλήρες νόημα. Μια περίοδος μπορεί να περιέχει μία, δύο ή περισσότερες προτάσεις . Στον προφορικό λόγο το σύνολο αυτό βρίσκεται ανάμεσα σε παύσεις της φωνής , ενώ στο γραπτό λόγο ανάμεσα σε τελείες .

Γραμματική Νέας Ελληνικής Γλώσσας, ΟΕΔΒ

Τρόπος ανάπτυξης : -----

6. Θεωρώ, όπως έχω ξαναγράψει, τα ταξίδια μία από τις σημαντικότερες επενδύσεις στη ζωή ενός ανθρώπου .Ταξιδεύω σημαίνει βλέπω, μαθαίνω, απολαμβάνω, ξεκουράζομαι, διασκεδάζω . Όλα μαζί. Σημαίνει επίσης ότι βελτιώνομαι με τη γνώση που αποκτώ κατά την επαφή μου με άλλους πολιτισμούς. Σημαίνει, κυρίως, την αποκάλυψη - συνειδητοποίηση του ποιος είμαι, την τοποθέτησή μου στον τόπο, στο χώρο, στο χρόνο .

Κ. Βίδος, Βημαgazino

Τρόπος ανάπτυξης : -----

7 Η προπαγάνδα, για να το θέσω απλά, είναι ο έλεγχος των πεποιθήσεων των ανθρώπων. Δεν περιστρέφεται γύρω από την αλήθεια ή το ψέμα, αλλά γύρω από τη δημιουργία ιστοριών οι οποίες θα θεωρούνται αληθείς, καθώς δεν μπορεί να αποδειχθεί το αντίθετο. Από τη φύση της η προπαγάνδα δεν έχει αρνητική υπόσταση, εκτός αν θεωρηθούν οι θρησκείες αρνητικοί φορείς προπαγάνδας. Για τη διάδοσή της χρησιμοποιούνται τα όποια διαθέσιμα μέσα, ενώ εμπλουτίζονται και με πληροφορίες. Έτσι, περισσότερη πληροφόρηση ισούται με περισσότερη προπαγάνδα.

Ε. Οζέ: «Η καλύτερη εποχή της προπαγάνδας», συνέντευξη στην Καθημερινή

Τρόπος ανάπτυξης : -----
